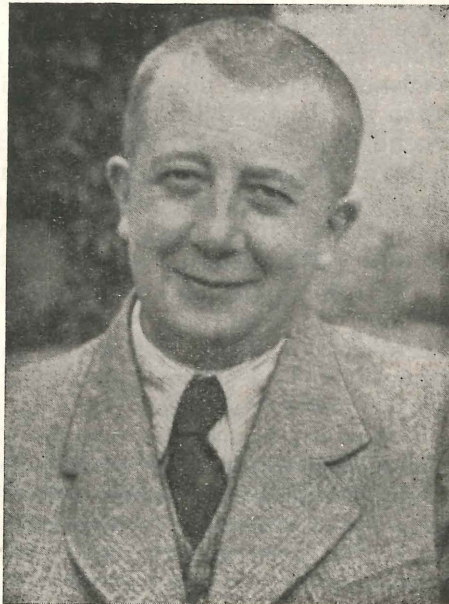

Šestdesiatka Dr. Adolfa Zátúreckého

Dr. Adolf Zátúrecký, druhý predseda Najvyššieho súdu, narodil sa dňa 22. júna 1884 v Nem. Lupči ako ôsme dieťa evanjelického učiteľa v Brezne n/Hronom Adolfa Petra Zátúreckého a Márie rod. Grosserovej. Ľudovú školu vychodil v Brezne nad Hronom, strednú školu navštevoval v Banskej Bystrici a Šoprone, kde roku 1903 maturoval. Právnické štúdiá absolvoval na univerzite v Kluzi, kde bol dňa 22. mája 1909 promován na doktora práv. Ešte ako poslucháč práv praktkoval v kancelárii Dr. Matúša Dulu v Turč. Sv. Martine, u ktorého bol osnovníkom v rokoch 1907—1911. Po složení advokátskej skúšky otvára si dňa 19. septembra 1911 advokátsku kanceláriu v Rimavskej Sobote a zotrváva tam až do leta 1919. Roku 1913 sa oženil s Máriou Fišovou, dcérou brnenského advokáta.

Vpád maďarských bolševíkov na Slovensko prinútil Dr. Zátúreckého opustiť Rimavskú Sobotu, kam sa viac už ani nevrátil. Dňa 25. júla 1919 menovaný bol radcom Najvyššieho súdu býv. Československej republiky. V tejto hodnosti nastúpil službu najprv v Prahe a potom po prenesení sídla Najvyššieho súdu do Brna, v Brne. 28. októbra 1924 stal sa senátnym prezidentom a 1. júla 1936 druhým prezidentom Najvyššieho súdu.

Keď samostatný Slovenský štát zriadil si svoj Najvyšší súd, stáva sa Dr. Adolf Záturecký dňa 3. mája 1939 jeho druhým prezidentom resp. predsedom (§ 4 zák. č. 30/1940 a § 29 zák. č. 112/1942). Je druhým podpredsedom Ústavného senátu, prvým námestníkom predsedu Komisie pre jednotnú skúšku sudcovskú a advokátsku a skúšobným komisárom pre štátne skúšky právovedecké na Právnickej fakulte Slovenskej univerzity.

Markantnú osobnosť Zátureckého ako človeka a sudcu najvýstižnejšie charakterizujú tri základné povahové črty: hlboké slovenské národné povedomie, nekompromisná láska k pravde a spravodlivosti a prísny smysel pre povinnosť.

Lásku k slovenskému ľudu a jeho reči vštepoval mladému Zátureckému do srdca v rodičovskom dome jeho otec Adolf Peter Záturecký, známy národný pracovník a literát, ktorého životným dielom sú »Slovenské príslovia a porekadlá«. Slovenské národné povedomie vedie Zátureckého na právnických štúdiách v Kľuži do krúžku slovenských študentov, prevažne právnikov, zvaného »Kľužský salaš«. Záturecký bol jedným z najusilovnejších študentov, sdružených v krúžku, úprimným priateľom svojich kolegov, ochotný pomáhať im v štúdiách i mimo nich. Priateľstvo, vzniklé v tomto krúžku, spojuje Zátureckého dodnes s jeho najintímnejšími priateľmi.

Slovák-jurista, ak chcel pred rokom 1918 ostať verný svojmu národu, nemal inú voľbu, ako stať sa advokátom, lebo len takto mohol ostať Slovákom, bez toho, aby riskoval existenciu svoju a svojej rodiny. Táto úvaha viedla i Zátureckého pri voľbe životného poslania a tá mu ukázala i cestu do advokátskej kancelárie Matúša Dulu, kde sa, pravda, rodoláska Zátureckého ešte väčšmi upevnila a prehĺbila. I keď bol Záturecký prononsovanejším »pánslávom« vedel si svojím účinkovaním a chovaním v Rimavskej Sobote získať úctu a vážnosť. To, pravda, nevedelo prekaziť, aby pri boľševickom vpáde nebol jeho byt úplne demolovaný a on tak neprišiel o svoj majetok.

Keď prevrat v roku 1918 priniesol Slovákom-juristom možnosť pestovať právo v rodnom jazyku a uplatniť sa pri jeho tvorbe a aplikovaní na súde a v administratíve, Záturecký neváhal a dal prednosť čestnému, ale skromne platenému sudcovskému povolaniu pred advokáciou, ktorá najmä v týchto časoch sľubovala veľké hmotné výhody. Za toto rozhodnutie sú Zátureckému povďační nielen slovenskí právnici, ale i národná pospolitosť, lebo ono umožnilo, že Záturecký sa stal nielen budovateľom slovenského civilného oddelenia býv. Najvyššieho súdu v Brne, ale i spolubudovateľom slovenského súdnictva vôbec, usmerňovateľom jeho civilistickej praxe a najvýznamnejším budovateľom slovenskej právnej terminologie.

Keď 35-ročný Záturecký bol vymenovaný za radcu býv. Najvyššieho súdu v Brne, dáva sa do práce s bezpríkladnou pilnosťou a vytrvalosťou. A práce bolo veru veľa. Bolo tu síce niekoľko sudcov, ovládajúcich dobre uhorské súkromné právo, ale nebolo takých, ktorí by boli ovládali slovenčinu nielen v slove, ale i v písme. Záturecký musel okrem vlastnej agendy prečítať skoro každý rozsudok a upraviť ho po stránke jazykovej. Pracoval od včasného rána neskoro do večera, ba často aj po nociach. Nebolo súdnych tlačív, poslovenčil ich Záturecký. S judikatúrou civilného slovenského oddelenia bolo treba oboznamovať právnickú verejnosť. Záturecký tak robil najprv v Právnom obzore do roku 1925 (Prehľad slovenskej časti rozhodnutí Najvyššieho súdu vo veciach občianskych), potom zorganizoval vydávanie »Úradnej zbierky rozhodnutí Najvyššieho súdu Československej republiky vo veciach občianskych z právnej oblasti Slovenska a Podkarpatskej Rusi« ako stálej prílohy Právneho obzoru — a stáva sa vedúcim členom redakčného sboru tejto zbierky, a to s malou prestávkou po celú dobu desiatich ročníkov jeho vychádzania od r. 1929 do r. 1939. I pri tejto opravdu všestrannej a vyčerpávajúcej zaujatosti nájde si Záturecký čas i pre nás Slovákov, ktorí sme vtedy prišli na Brnenskú univerzitu študovať práva. Je vždy ochotný poskytnúť nám radu i pomoc a sleduje so záujmom naše štúdium.

V roku 1920 bol zriadený v Prahe »Ústavný súd«, Záturecký stáva sa jeho členom, neskoršie podpredsedom a ostáva ním až do zániku býv. ČSR. Bol priam autoritou v tomto obore vybraných právnikov.

Keď na konci roku 1917 budapeštiansky advokát Dr. Emil Stodola začína vydávať Právny obzor, určený predovšetkým snahe o polozenie základov slovenskej právnej terminológie, je Záturecký prvý, ktorý sa hlási za jeho spolupracovníka. Prvý sjazd slovenských právnikov, konaný v Žiline 20. decembra 1918, poveril Stodolu a Zátureckého zostavením »rukoväti slovenského právnického názvoslovía«. Menovaní vyhovelí povereniu v r. 1919 vydaním »Návrhu slovenského právneho názvoslovía«. Na jeho základe zostavil potom Záturecký spolu s Dr. Vladimírom Fajnorom »Právnický terminologický slovník«. Časť maďarsko-slovenská vyšla v r. 1921 nákladom Matice slovenskej, časť druhá, slovensko-maďarská vyšla v r. 1923 nákladom Právnickej jednoty na Slovensku, ktorá vydala v r. 1925 i druhé vydanie časti maďarsko-slovenskej.

Správne prisluhovanie súkromného práva slovenskými súdmi v prvých poprevratových rokoch viazlo predovšetkým, že českí sudcovia, pôsobiaci na Slovensku, neovládali toto právo a nemohli sa s ním ani soznámiť, lebo maďarské príručky a učebnice tohto, prevažne zvykového, práva, neboly

im z jazykových príčin prístupné. Záturecký odhodlal sa preto spolu s Dr. Fajnorom preložiť dielo univ. prof. Dr. Szladitsa »Nástin súkromného práva« a dať tak do rúk právnikov, pôsobiacich na Slovensku, aspoň prvú orientáciu slovenského súkromného práva. Prvé vydanie vyšlo v r. 1924, druhé prepracované a v mnohých partiách pôvodne spracované vydanie však v r. 1935. Práca Dr. Fajnora a Zátureckého stala sa obľúbenou príručkou súkromného práva pre prax i štúdium a plne vyhovovala svojmu účelu.

Bedlivým sledovaním judikatúry nižších súdov prišiel Záturecký čoskoro na to, že k osvojeniu si zvykového práva súkromného, uloženého v judikátoch býv. uhorskej Kúrie, nestačí znalosť právnych viet týchto judikátov, ale že k tomu je bezpodmienečne potrebné sprístupniť i dôvody rozhodnutí. V právnej vete totiž ťažko sa dá vystihnúť presne a úplne obsah aplikovaného právneho pravidla a je tu často nebezpečenstvo, že právna veta svedie praktického právnika k falošným záverom. V r. 1927 vydáva preto opäť spolu s Dr. Fajnorom »Zásadné rozhodnutia býv. uh. k. Kúrie do 28. X. 1918 a Najvyššieho súdu Československej republiky do r. 1926« a v r. 1928 doplnok k tomuto dielu, obsahujúci judikatúru Najvyššieho súdu v Brne z právnej oblasti slovenskej z rokov 1926—1928. Treba len ľutovať, že táto práca nenašla v kruhoch praktických právnikov, pre ktoré bola určená, taký ohlas, aký by si bola vzhľadom na svoju vnútornú hodnotu a praktickú použiteľnosť zaslúžila.

Popis literárnej činnosti Zátureckého bol by neúplný, keby sme neuviedli ešte jeho dielo z r. 1922 »Zákony a nariadenia o advokátoch, platné v republike Československej s prehľadom judikatúry Najvyššieho súdu čsl.« (spolu s Dr. Alojzom Chytilom) a články »Smerodajné zásady pri užívaní uhorského súkromného práva a rakúskeho všeob. obč. zákona na území Slovenska« (Časopis pro právní a státní vědu roč. II.) a »Duplicita práva v Čsl. republike« (Bratislava roč. III.).

Keď Slovensko dosiahlo i na poli súdnictva splnenie svojich túžob, svojho samostatného najvyššieho tribunálu, Záturecký ako druhý prezident tohto tribunálu, pokračuje bez prestávky vo svojej práci. Spolu s prvým prezidentom Dr. Mičurom kladie organizačné základy Slovenského najvyššieho súdu. Ako predseda redakčnej komisie Najvyššieho súdu pre Úradnú sbierku občianskych rozhodnutí (Obč. sb.) usmerňuje ďalej judikatúru Najvyššieho súdu. Keď v r. 1940 zriadená bola na Ministerstve pravosúdia Komisia pre právnu terminológiu, Záturecký neprijíma síce v nej nijakú funkciu, ale stáva sa jej dušou a hybnou silou.

Ani od pestovania právnej vedy a práva na podklade stavovskom sa Záturecký neodťahuje. Je dlhoročným členom

výboru Právnickej jednoty v Bratislave, úprimným podporovateľom jej snáh a uznávaným jej poradcom.

Záturecký je nielen »mužom v taláre«, ale i veľkým milovníkom hudby, predovšetkým komornej, nielen ako stály navštevovatel koncertov, ale aj ako aktívny hudobník. Už v Rim. Sobote založil svoje sláčikové kvarteto, pokračoval v ňom aj v Brne, kde vytvoril tzv. »právnické kvarteto«, ktorého členmi boli samí juristi. I v Bratislave týždenné kvarteto, v ktorom hrá violu, je mu výborným osviežením a oddychom.

I za dlhoročného odlúčenia od svojho rodného kraja, ostáva mu Záturecký verný. Vracia sa tam každoročne, aby tam strávil svoju dovolenku. Tam na Horehroní a v Liptove cíti sa najlepšie, tam si najlepšie oddýchne a naberie čerstvých sil k ďalšej práci.

Jubilujúci Dr. Adolf Záturecký zasvätil svoj život pestovaniu práva nie ako samoúčelu, ale na ideovom podklade nezistnej služby národu. Všetka jeho práca, či už sa týkala právnej terminológie alebo poznávania a aplikovania všeobecného práva súkromného, — ktorému predovšetkým patril jeho záujem —, bola prácou priekopníckou nielen svojim prínosom, ale i vzhľadom na neobyčajné ťažké podmienky, pri ktorých sa musela vykonať.

Pri tvorbe právnej terminológie mal Záturecký vždy na zreteli zásadný požiadavok, aby táto terminológia bola naša, slovenská nielen duchom, ale i vonkajšou formou. Je dnes všeobecne uznávanou autoritou v tejto disciplíne. Literárne práce Zátureckého vyznačujú sa dokonalým ovládnutím matérie a krajne svedomitým spracovaním. Ku každému problému, k riešeniu právneho prípadu priam tak, ako k podaniu odborného posudku, pristupuje Záturecký premyslene a s vážnou rozvahou, ktorá každej debate, kde je on účastníkom, dodá akosi mimovoľne vecný a dôstojný priebeh, i keby jej predmetom bola téma hocako háklivá. Záturecký je jedným z najlepších znalcov slovenského súkromného práva a nesporne najlepším praktikom v tomto obore práva. Jeho život a pôsobenie priniesly mu všeobecnú úctu a váženosť medzi právnikmi i v národe.

Svojej šesťdesiatky dožíva sa Záturecký po šťastlivom prekonaní choroby, ktorá ho napadla minulého leta. My slovenskí právnicki tešíme sa z toho, že sa mohol opäť vrátiť k tvorivej práci, pozdravujeme ho pri jeho šesťdesiatke čo najsrdečnejšie a želáme mu z úprimného srdca, aby ešte dlhé roky mohol pôsobiť medzi nami, aby nám tak bol i naďalej učiteľom a nasledovaniu hodným vzorom, nielen svojim kolegom z povolania, ale všetkým právnikom Slovákom, praktikom i teoretikom!